

چابهار، شهر همیشه بهار

چابهار، لقب هندوستان ایران را یدک می کشد اما بهشت گمشده ایران بیشتر برازنده اش است. زیبایی های طبیعی، غروب های دل انگیز و صخره های تراش خورده اش نه تنها آن را به یکی از بی نظیرترین مناطق گردشگری زمین تبدیل کرده است بلکه زندگی و حتی راه رفتن روی مریخ را هم می توانید در آن تجربه کنید.

از تنها بندر اقیانوسی ایران حرف می زنم، از چابهار؛ بندری که به دلیل آب و هوای بهاری اش با این نام خوانده می شود و یکی از شگفت انگیزترین بنادر ایران در جنوب شرقی استان سیستان و بلوچستان است. چابهار با گل افشان ها، سواحل صخره ای و زیبا، بافت سنتی و زندگی بومیانش، درخت انجیر معابد و آثار تاریخی فراوان پیشنهاد ما برای شما به عنوان جاذبه توریستی منحصر به فرد در ایام نوروز است.

رشید حسن زهی- کارشناس مدیریت گردشگری- که معتقد است خلیج چابهار زیباترین جلوه گاه طلوع و غروب خورشید در ایران است جاذبه های این بهشت گمشده را معرفی می کند.

سواحل نیلگون

فرقی نمی کند طلوع خورشید به ساحل چابهار برسید یا غروب خورشید، در هر زمان، ساحل چابهار یکی از زیباترین ساحل های کشور است؛ به خصوص صخره های بزرگ حاشیه این ساحل که به دلیل پیشروی آب دریا و فرسایش سنگ های رسوبی، تراش خورده اند و منظره چشم نوازی را پیش رویتان قرار می دهند.

به این زیبایی‌ها قدم زدن در ساحل سه اسکله تیس، رمین و بریس را هم اضافه کنید که دیدن ماهیگیرانی که برای صید به دل دریا می‌زنند و با دست پر بازمی‌گردند و صدای خرید و فروش صیادان در بازار ماهی‌فروشان که در ایام عید حسایی برو بیایی دارند، حالتان را حسایی خوش می‌کند.

قلعه تیس (پرتغالی‌ها)

اگر می‌خواهید حال و هوای قرون گذشته را تجربه کنید پیشنهاد ما بازدید از قلعه تاریخی تیس است که به قلعه پرتغالی‌ها شهرت دارد. اگر به 5 کیلومتری شمال غربی چابهار بروید، می‌توانید این قلعه را ببینید که در فهرست آثار ثبت‌شده ملی کشورمان نیز قرار دارد. علاوه بر آن، قلعه «پیروزگت» در بخش مرکزی و 5 کیلومتری شمال غربی چابهار در روستای تیس هم جایی است که نباید فرصت دیدنش را از دست داد؛ چراکه این اثر از دوره اشکانیان و ساسانیان باقی‌مانده است.

این قلعه بر فراز تپه‌ای در وسط دره تیس واقع شده است. مردم محلی بر این باورند که سطح نزدیک خط‌الراس این رشته کوه محل نگهداری فیل‌های شاه بوده و فیل‌بانان در آنجا فیل تربیت می‌کرده‌اند. در طول رشته کوه فیل‌بند، آثار پی‌ها، بندها، حفره‌ها و چاه‌هایی از گذشته وجود دارد. احتمالاً تأسیسات ساختمانی، بازرگانی، شهری، انبارها و سراهای مشهور شهر قدیمی تیس در قسمت قدیمی و بر فراز ارتفاعات سراسری دره تیس قرار داشته است. دره تیس همچنین محل زراعت و دامنه آن، محل دفن اموات بوده است.

کوه‌های مینیاتوری

کوه‌های مینیاتوری یا مریخی که شهرت جهانی دارند از جاذبه‌های شگفت‌انگیز چابهارند که به موازات ساحل از منطقه کچو تا نزدیکی خلیج گواتر کشیده شده‌اند. قدمت کوه‌های چابهار به بیش از ۵ میلیون سال پیش بازمی‌گردد. با ورود به این منطقه احساس می‌کنید وارد سیاره دیگری شده‌اید. تابش نور خورشید، کوه‌های رنگارنگ این منطقه را جلا می‌دهد. دریا در یک‌سوی جاده و کوه‌ها در طرف دیگر آن باعث می‌شود بیننده خود را در متن یک تابلوی نقاشی تصور کند.

جنس این کوه‌ها رسوبی است و روی آنها هیچ گیاهی به چشم نمی‌خورد اما رنگ خاکستری آنها، شکل مخروطی‌شان و ترکیب رنگ قرمز باعث شده به کوه‌های مریخی معروف شوند. بدون شک جاده چابهار به گواتر را نیز باید در فهرست شگفت‌انگیزترین جاده‌های ایران جای داد. این کوه‌ها از 30 کیلومتری شرق چابهار آغاز می‌شوند و تا ده‌ها کیلومتر به سمت شرق ادامه پیدا می‌کنند. با کمتر از نیم‌ساعت رانندگی از مرکز چابهار به سمت بندر گواتر، می‌توان شاهد شکوه طبیعت در جنوب کشور بود.

بندر گواتر، پایی که روی دم گربه است

با گذر از جاده ساحلی در دامنه کوه‌های مینیاتوری به گواتر می‌رسید، باید یک ساعت و نیم رانندگی کنید؛ آن هم در جاده‌ای خلوت و پر از پستی و بلندی. ورودی گواتر بعد از پاسگاه مرزی خلیج گواتر و دریای آزاد قرار دارد. اینجا همان جایی است که می‌گویند پای روی دم گربه گذاشته‌اید؛ یعنی گواتر در منتهی‌الیه جنوب‌شرقی نقشه ایران قرار دارد؛ جایی که ساحلی زیبا با صخره‌هایی بزرگ مقابلتان خودنمایی می‌کند و پرند‌های دریایی بدون توجه به رفت و آمد صیادها و توریست‌ها، روی قایق‌های ماهیگیری جاخوش کرده‌اند تا شکمشان را از دورریز صید صیادان سیر کنند.

تماشای ماهیگیری که از صید شبانه بازمی‌گردند و خرچنگ‌های کوچک و بزرگی که صید کرده‌اند هم خالی از لطف نخواهد بود. گواتر که همچون گوهری در ساحل دریای عمان می‌درخشد به‌خاطر قرار گرفتن در مجاورت جنگل‌های حرا یکی از مناطق حفاظت شده محیط‌زیست به شمار می‌رود.

درخت مکرزن یا انجیر معابد

شهرهای جنوبی کشور زیستگاه درختی به نام درخت انجیر معابد یا درخت مکرزن هستند و چابهار نیز از این قاعده مستثنا نیست. درخت انجیر معابد درخت بسیار بزرگی است که اصل آن متعلق به هند شرقی است و برگ‌های پهنی دارد. در داخل این درخت که محلی‌ها به آن کرگ می‌گویند شیره سفیدرنگی جریان دارد و میوه آن نیز قابل خوردن است.

میوه این درخت نارنجی‌رنگ و به درشتی فندق است. این درختان دارای قدمتی بالای صد سال هستند و اکثراً در نزدیکی زیارتگاه‌ها جای گرفته‌اند. می‌توانید این درخت‌ها را در روستاهای رمین، تیس‌کوپان، ماشی، لیپار و کوپان سر ببینید.

گل افشان

از دریا که دل بکنید، گل افشان انتظار شما را می‌کشد؛ پدیده‌ای منحصر به فرد که فقط در چابهار می‌توانید ببینید. این پدیده زمین‌شناسی که در دنیا کم‌نظیر است، بین دشت کهیر و تنگ و در 20 کیلومتری روستای کهیر در مسیر جاده تنگ- گالک جای گرفته است.

3 تپه کوچک گل افشان به ارتفاع 20- 10 متر وجود دارد که دوتای آنها از چندین سال قبل غیرفعال شده‌اند و سومی یک آتشفشان فعال است که از دهانه آن گل سرد طوسی رنگی می‌جوشد.

مسجد جامع تیس

از بناهای دیدنی چابهار مسجد تیس است؛ مسجدی که نشانه‌های معماری مساجد کشورهای پاکستان و هند را می‌توان در آن دید و تنها یک مناره دارد. صحن این مسجد هر زائری را به یاد تابلوهای پر از رنگ و زیبا می‌اندازد؛ مناره و گنبدهایی که با رنگ‌های سبز و قرمز ساخته شده‌اند و درهایی که با شیشه‌کاری‌های منظم و نامنظم رنگارنگ جلوه‌ای چشم‌نواز به مسجد داده‌اند.

جنگل‌های حرا

اگر هنوز چشم‌تان دنبال طبیعت سبز و آب و هوای بهاری است، پیشنهاد می‌کنیم سری به ناحیه ساحلی خلیج گواتر بزنید و در خورباهو، در نزدیکی محلی که رودخانه باهوکلالت به دریای عمان می‌ریزد، جنگل‌های حرای چابهار را ببینید.

حرا درختچه‌ای است که در مرداب‌های نواحی گرم می‌روید. البته در این خطه فقط به دیدن جنگل حرا بسنده نکنید و فرصت تماشای فرش خزه‌ها، یکی از پدیده‌هایی جذابی که به وفور در امتداد ساحل دیده می‌شود از دست ندهید. هر صبح فرشی از خزه هنگام جزر روی ساحل صخره‌ای گسترده می‌شود. تلفیق رنگ سبز پررنگ با آبی دریا در تابش خورشید، بی‌شک یکی از زیباترین تابلوهای هستی است.

صورتی‌ترین تالاب ایران

اگر 15 کیلومتر به شرق چابهار سفر کنید، در نزدیکی روستایی به نام رمین، یکی از زیباترین مناظر تالابی کشور را شاهد خواهید بود؛ صورتی‌ترین تالاب به نام لیپار. این تالاب در واقع آب‌بندی است که در میان دو کوه ایجاد شده و آب‌های سرگردان اطراف را جمع کرده است.

این تالاب در مسیر جاده ساحلی چابهار به گواتر و در ساحل دریای عمان واقع شده است. پرندگان شکاری و غیرشکاری مانند عقاب، تیهو، حواصیل، فلامینگو و کشیم از جمله جذابیت‌های این تالاب هستند.

گاندو، تمساح پوزه کوتاه

اگر تا به حال از نزدیک تمساح ندیده‌اید پیشنهاد می‌کنیم دیدن رودخانه باهوکلالت را در برنامه‌تان بگنجانید. این رودخانه در 90 کیلومتری شرق چابهار واقع شده و محل زندگی تمساح پوزه کوتاه گاندو یا تمساح ایرانی است. طول این تمساح حتی به ۴ متر هم می‌رسد و یکی از جاذبه‌های مهم طبیعی کشورمان و گونه‌های منحصربه‌فرد حیات وحش ایران محسوب می‌شود.

گورستان جنیان

یکی از مناطق دیدنی چابهار که در روستای تیس واقع شده، گورستانی با سنگ قبرهای عظیم است که اهالی از آن داستان‌های جذابی روایت می‌کنند. در این گورستان، قبرها کنار هم روی سطحی صخره‌ای حفر شده‌اند. قبور «جنانی کچ» در روستای تیس در دامنه کوه پیل‌بند در جنوب دره تیس واقع شده‌اند.

جنانی کچ، محلی است که بنا بر باور مردم جن‌ها در آن سکونت داشته‌اند. قبرهای جنانی کچ در یک سرازیری ملایم حفر شده‌اند. حدود ۲۰۰ قبر کهن در این محوطه قدیمی وجود دارد.

بندر صیادی بریس

از چابهار که به سمت شرق در کناره‌های سواحل بی‌نظیر و طلایی مکران بروید، جاده‌ای پرپیچ‌وخم در دل کوه‌های مینیاتوری روبه‌رویتان قرار می‌گیرد. بعد از 60 کیلومتر رانندگی به بندری زیبا و محصور در امتداد حاشیه ساحلی دریای عمان و به قول اهالی (سواحل مکران) می‌رسید که شبیه شبه‌جزیره‌ای رویایی است که فقط در فیلم‌ها دیده‌اید.

جاده ساحلی چابهار- بریس تنها یک جاده کنار دریا نیست، بلکه راهی برای پیوند دریا و چند جاذبه طبیعی دیگر است. در ابتدای این جاده ساحلی صخره‌هایی هست که بر اثر فرسایش آبی سوراخ‌هایی در آنها ایجاد شده است و هنگامی که موج به سمت آنها حرکت می‌کند آب با شدت از آنها به طرف آسمان فوران می‌کند؛ به این پدیده موج افشان می‌گویند. بندر صیادی بریس که صخره‌های بیرون‌زده آن مشرف به دریا قد علم کرده‌اند با مردمانی خونگرم و مهمان‌نواز پذیرای گردشگران است. صیادی شغل اول و آخر مردمان بریس است.

دریا عشق این مردم است و وسیله کسب روزی حلال. قایق‌ها و لنج‌های صیادی برگشته از دریا و صدای برخورد موج‌ها به صخره‌ها در کنار آوای دل‌انگیز مرغان دریایی و نظاره کردن صیادان پرتلاش و زحمتکش برای هر مسافری لذتبخش است. همچنین قدم‌زدن در ساحل طلایی در وقت غروب بسیار دل‌انگیز است.

غذاهای چابهار

مردم خونگرم چابهار همچون اهالی خطه جنوب کشور، عاشق خرما هستند. ماهی و خرما، قوت اصلی مردم جنوب است. با خرما و ماهی می‌توان غذاهای رنگارنگ و بسیار مقوی طبخ کرد که البته چابهارها در این زمینه مهارت زیادی دارند. خوراک خرما از مهم‌ترین خوردهای چابهار محسوب می‌شود البته کنک که نوعی حلو است، به‌عنوان میان‌وعده در بین اهالی منطقه شهرت دارد.

بتو ماش، شودوده، بتوهواری، ماشینگ، پاکگین ماهیک، کورک، گلوھک، ناروش، کیش و دلگ از غذاهای معروف محلی چابهار است که در رستوران‌های شهر می‌توان ردی از آنها را پیدا کرد اما پیشنهاد ما به شما در سفر به چابهار، خوردن ماهی و میگو است. برخی از غذاهای محلی را می‌توان معرف هر خطه از ایران عزیز دانست. تنورچه یا ترونچه، غذای سنتی و در واقع نوعی کباب مخصوص استان سیستان و بلوچستان و بیشتر قسمت مکران است که چنین جایگاهی دارد. همان‌طور که از نام آن مشخص است این کباب را در تنور طبخ می‌کنند.

این کباب به دو شیوه متفاوت آماده می‌شود؛ یکی سیخ‌زدن گوشت گوسفند و دیگری کباب کردن به شکل کامل که در هر دو روش باید از تنور استفاده کرد. کباب تنورچه را به تنهایی یا همراه با پلو سرو می‌کنند. در روش اول معمولاً گوشت‌ها را به تکه‌های کوچک تقسیم می‌کنند و پس از به سیخ کشیدن، حدود 45 دقیقه تا یک ساعت درون تنوری با زغال‌های گداخته می‌گذارند و در روش دوم اما گوسفند را ذبح و پس از خالی کردن محتویات شکم آن را با نخ نسوز می‌دوزند و در تنور قرار می‌دهند. بعد از این کار، در تنور را با کاهگل می‌پوشانند و تا زمان پخت کامل صبر می‌کنند. این غذا را به قسمت مکران و شهرهای چابهار و دشتیاری، سراوان، نیکشهر، سرباز نسبت داده‌اند.

روزنامه همشهری

